

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

11 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Dumitru Mardari,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 11 februarie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2019, în privința inculpatului

Teslaru Mihail XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 08.08.2017 – 11.02.2019,
instanța de apel: 27.03.2019 – 16.10.2019,
instanța de recurs: 06.12.2019 – 11.02.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 11 februarie 2019, procesul penal de învinuire a lui Teslaru Mihail în săvârșirea infracțiunii prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal a fost ***încetat***, din motiv că ***fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune***.

Procesul contravențional pe art. 105 Cod contravențional a fost ***încetat, deoarece a intervenit termenul de prescripție*** a răspunderii contravenționale.

2. Instanța de fond ***a constatat*** că la 27 iulie 2017, în jurul orei 11.00, inculpatul Teslaru M., aflându-se în XXXXXX X XXXXXX, intenționat, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, ***a pătruns*** în automobilul „Ford Transit”, n.î. XXXXXX, de unde ***a sustras*** un aparat de sudat fibră optică de

model „Fujicura S50”, la preț de **60.000 lei**, o trusă cu instrumente de lucru în valoare de **800 lei**, după care a părăsit locul infracțiunii, cauzând părții vătămate Popa O. un prejudiciu considerabil, în sumă de **60.800 lei**.

Instanța a dispus, în temeiul art. 321 Cod de procedură penală, examinarea cauzei în lipsa inculpatului, deoarece acesta fiind citat legal, nu s-a prezentat în ședințele de judecată și a fost anunțat în căutare.

Instanța a reținut că, potrivit art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii prevăzute de norma penală.

Art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal incriminează săvârșirea infracțiunii exprimată în sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită **prin pătrundere** în alt loc pentru depozitare, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Totodată, conform art. 18 Cod contravențional, se consideră de mici proporții valoarea bunurilor sustrase, care, la momentul săvârșirii contravenției, nu depășește 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei.

Potrivit rechizitoriului, inculpatul, a sustras un aparat de sudat fibră optică de model „Fujicura S50” la preț de 60.000 lei și o trusă cu instrumente de lucru în valoare de 800 lei, cauzând părții vătămate un prejudiciu considerabil, în sumă de 60.800 lei, dar fără a fi prezentată vreo probă de către organul de urmărire penală în susținerea cuantumului prejudiciului cauzat.

Ori, din conținutul probelor administrate cu certitudine nu se confirmă cuantumul prejudiciului pricinuit părții vătămate.

Lipsa unor probe din care să rezulte valoarea reală a prejudiciului cauzat părții vătămate de către inculpat prin sustragerea aparatului de sudat fibră optică de model „Fujicura S50” și a trusei cu instrumente de lucru, privează instanța de posibilitatea aprecierii faptului că prejudiciul cauzat depășește 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2017, ținând cont de data săvârșirii faptei.

Deci, rezultă săvârșirea sustragerii în proporții mici din avutul proprietarului prin furt, iar la moment, această faptă nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune.

Potrivit **art. 275 pct. 2)** Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune.

În corespundere cu art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional.

Conform art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut în art. 332 alin. (2), instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii administrative prevăzute în Codul contravențional.

În conformitate cu art. 105 Cod contravențional, sustragerea în proporții mici din avutul proprietarului prin furt, se sancționează cu amendă de la 30 la 60

unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 ore.

Potrivit art. 30 alin. (1), (2), (5) Cod contravențional, prescripția înlătură răspunderea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale este de 1 an. Termenul de prescripție curge de la data săvârșirii contravenției și până la data rămânerii definitive a hotărârii cu privire la cauza contravențională.

3. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Botanica, Irina Artin, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal la 1 an închisoare, cu executare.

Apelanta a invocat că în procesul de judecată a fost stabilit cu certitudine că inculpatul a comis infracțiunea incriminată, iar faptul că bunurile au fost restituite nu constituie motiv de a înceta procesul penal.

Ori, în acțiunile inculpatului s-a confirmat existența infracțiunii prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, manifestată prin acțiunea de sustragere a bunurilor prin pătrundere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, fiind stabilit, în cadrul urmăririi penale și a cercetării judecătorești, potrivit declarațiilor părții vătămate, că valoarea bunurilor constituie 60.800 lei.

Astfel, latura obiectivă a componentei de infracțiune prevăzută la art. 186 Cod penal a fost confirmată pe deplin în cadrul cercetării judecătorești, iar instanța de fond, pronunțând sentința de încetare a procesului penal, a apreciat eronat și neobiectiv probele acuzării, ignorând declarațiile părții vătămate potrivit căror costul bunurilor sustrase constituie suma de 60.800 lei.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2019, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond *corect* a conchis că acuzarea nu a probat faptul că inculpatul a sustras bunuri mobile în valoare de 60.800 lei, pentru a încadra acțiunile acestuia în baza art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, iar depozitiile reprezentantului părții vătămate urmau a fi apreciate de acuzare și prin alte mijloace materiale, cum ar fi bonul de casă sau un certificat care ar confirma valoarea indicată a bunului sustras.

Deci, acuzarea nu a prezentat probe pertinente, concludente și veridice care să demonstreze că inculpatul a comis furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane săvârșit prin pătrundere în alt loc pentru depozitare, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Prin urmare a fost constatat corect că la 27 iulie 2017, în jurul orei 11.00, aflându-se în str. Pompierilor 2, mun. Chișinău, intenționat, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, *a pătruns* în automobilul „Ford Transit”, n.î. XXXXX, de unde *a sustras* un aparat de sudat fibră optică de model „Fujicura S50”, o trusă cu instrumente de lucru, după care a părăsit locul infracțiunii, cauzând părții vătămate Popa O. un prejudiciu material în proporții mici.

Instanța de fond a încadrat corect acțiunile inculpatului în baza art. 105 Cod contravențional, ca sustragerea în proporții mici din avutul proprietarului prin furt și just a încetat procesul contravențional pe motiv că a expirat termenul de prescripție prevăzut la art. 30 alin. (2) Cod contravențional, conform căruia termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale este de 1 an.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul invocă că instanțele de fond și de apel au constatat că inculpatul la 24.07.2017 a comis fapta prevăzută la art. 105 Cod contravențional, în acest sens fiind cercetate probe care dovedesc incontestabil dovedesc vinovăția acestuia.

Însă, instanțele, considerând că acțiunile inculpatului constituie contravenție, nu au constatat fapta pentru care el a fost recunoscut vinovat, cu descrierea modului, circumstanțelor în care s-a comis sustragerea cu constatarea obiectelor sustrate și valorii acestora, precum și a consecințelor suportate de partea vătămată.

Concluzia greșită a instanțelor este că s-au axat doar pe declarațiile și poziția inculpatului, totodată, fiind induse în eroare de poziția scopul și interesele urmărite de acesta de a evita răspunderea.

La fel, este confuză și concluzia instanțelor în situația în care fără a constata fapta comisă de inculpat, instanța nu a indicat valoarea obiectelor sustrate, care ar fi condiționat calificarea faptei contravenționale, ce indică la soluția greșită a instanțelor.

Totodată, instanțele de fond și de apel nu s-au expus, deși erau obligate, asupra calificării faptei sau dacă a fost încadrată corect în baza componentei de infracțiune prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției este expusă neclar, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege

penală este prevăzută ea. Conform art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal. Conform art. 275 pct. 2) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune. Potrivit art. 284 alin. (1) și (2) pct. 2) Cod de procedură penală, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și are loc când aceasta este bănuit sau învinuit și se constată că există vreuna din circumstanțele prevăzute la art. 275 pct. 1)–3), inclusiv dacă fapta constituie o contravenție. Conform art. 390 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, sentința de achitare se adoptă dacă fapta nu este prevăzută de legea penală. Potrivit art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional. Conform art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut în art. 332 alin. (2), instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii contravenționale prevăzute în Codul contravențional. Potrivit art. 105 Cod contravențional, sustragerea în proporții mici din avutul proprietarului se consideră comisă prin furt, însușire, delapidare, abuz de serviciu sau escrocherie. În corespundere cu art. 126 alin. (2) Cod penal, caracterul considerabil al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

Însă, instanța de fond a omis prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) pornind de la faptul că în rechizitoriu acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal ca furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit ***prin pătrundere*** în alt loc pentru depozitare, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, în descriptiv a descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, indicând că inculpatul: „***a pătruns în automobilul., de unde a sustras un aparat de sudat fibră optică de model „Fujicura S50”, la preț de 60.000 lei, o trusă cu instrumente de lucru în valoare de 800 lei, cauzând părții vătămate Popa O. un prejudiciu considerabil, în sumă de 60.800 lei***”.

Totodată, în dispozitiv s-a contrazis dispunând încetarea procesului contravențional privind săvârșirea contravenției prevăzute la art. 105 Cod contravențional, dar și neconstatând fapta acestei contravenții în descriptiv;

b) a dispus, în dispozitiv, două soluții neclare și absolut divergente că procesul penal: „*de învinuire a lui Teslaru Mihail în săvârșirea infracțiunii prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal este încetat, din motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune*” – act de reabilitare propriu scoaterii persoanei de sub urmărirea penală în cadrul urmăririi penale și achitării ei în cadrul judecării cauzei pe fond (*art. 284 al. (1),(2) pct.2), 390 al.(1) pct.4) CPP*), cât și că: „*Procesul contravențional pe art. 105 Cod contravențional este încetat, deoarece a intervenit termenul de prescripție a răspunderii contravenționale*” – act de nereabilitare, propriu sentinței de încetare a procesului penal în instanță, cu aplicarea sancțiunii contravenționale (*391 al. (2) CPP*);

c) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu declarațiile părții vătămate date în cadrul urmăririi penale, că i-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil, în mărime de 60.800 lei, neindicând motivele pentru care a respins probele acuzării;

d) a omis că art. 105 Cod contravențional, prevede, în mod exhaustiv, răspundere contravențională doar pentru sustragerea în proporții mici din avutul proprietarului prin furt, însușire, delapidare, abuz de serviciu sau escrocherie.

Ori, în această normă nu se regăsește și furtul comis prin agravanta prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, incriminată inculpatului – ***prin pătrundere în alt loc pentru depozitare***.

Prin urmare, instanța, nepronunându-se sub nicio formă asupra calificativului „***prin pătrundere în alt loc pentru depozitare***”, imputat inculpatului prin rechizitoriu (*art. 325 al.(1) CPP*), neîntemeiat a reîncadrat acțiunile lui în baza art. 105 Cod contravențional.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar, faptei săvârșite dând o încadrare juridică greșită.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată,

dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, în aspectul vizat, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu declarațiile părții vătămate date în cadrul urmăririi penale, că i-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil, în mărime de 60.800 lei, neindicând motivele pentru care a respins probele acuzării.

Mai mult, nu s-a pronunțat sub nicio formă asupra calificativului „*prin pătrundere în alt loc pentru depozitare*”, imputat inculpatului prin rechizitoriu (*art. 325 al.(1) CPP*);

c) a omis că art. 105 Cod contravențional, prevede, în mod exhaustiv, răspundere contravențională doar pentru sustragerea în proporții mici din avutul proprietarului prin furt, însușire, delapidare, abuz de serviciu sau escrocherie.

Ori, în această normă nu se regăsește și furtul comis prin agravanta prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, incriminată inculpatului – *prin pătrundere în alt loc pentru depozitare*.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar, că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2019, în privința inculpatului Teslaru Mihail XXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 06 martie 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Dumitru Mardari

Victor Boico